

ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการแข่งขันกิจการโทรคมนาคม

COMPETITION PROMOTION STRATEGIES IN THE TELECOMMUNICATION BUSINESS

ฉันทพัทธ์ ขำโคกกรวด¹ สุรพล ราชภักดิ์²
ปิยะนุช เงินคล้าย³ ศิริรัตน์ สังข์สุวรรณ⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการดำเนินกิจการโทรคมนาคม และการแข่งขันในกิจการโทรคมนาคม (2) ศึกษาปัญหาอุปสรรคของการส่งเสริมการแข่งขันในกิจการโทรคมนาคม และ (3) เสนอแนวทางที่เหมาะสมของนโยบายการส่งเสริมการแข่งขันในกิจการโทรคมนาคม

ผลการวิจัยพบว่า

1. กสทช. ตั้งขึ้นโดยกฎหมาย ซึ่งกำหนดให้มี 2 หน่วยงานย่อย คือ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (กสช.) และคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม (กทค.) และสำนักงาน กสทช. ได้จัดโครงสร้างองค์กรภายในให้สอดคล้องกับข้อกำหนดกฎหมายดังกล่าว แต่การบริหารงานขาดประสิทธิภาพไม่คล่องตัว ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
2. ปัญหาและอุปสรรคส่วนใหญ่ ซึ่งเกิดจากการดำเนินการที่ภาครัฐขาดความชำนาญหรือความถนัด และขาดความสนใจในเรื่อง การบริการที่สร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้ามากกว่าการทำตามหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ส่วนแนวทางที่เหมาะสมของยุทธศาสตร์การส่งเสริมการแข่งขันในกิจการโทรคมนาคม ภาครัฐควรที่จะดำเนินการแต่ในสิ่งที่ตนถนัด การดำเนินการที่ต้องใช้ ความชำนาญเฉพาะควรให้ออกชนผู้มีความเชี่ยวชาญเข้าร่วมงานกับรัฐ
3. ข้อเสนอแนะ ควรมีการเน้นการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันทั้งบุคคล องค์กร และประเทศ ลดความได้เปรียบเสียเปรียบในการแข่งขัน และการพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ให้ทันการเปลี่ยนแปลง การกำหนดนโยบายการส่งเสริมการแข่งขันในกิจการโทรคมนาคม ควรมีลักษณะที่เป็นการเปิดโอกาสให้ทุกส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการส่งเสริมการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรมเพื่อให้ผู้บริโภคได้รับประโยชน์สูงสุด ควรแก้ไขปรับปรุงการวิธีการจัดสรรคลื่นความถี่ในกิจการโทรคมนาคมให้สามารถใช้วิธีการต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ : ยุทธศาสตร์; การแข่งขัน; กิจการโทรคมนาคม

¹ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

² คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

⁴ สำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

Abstract

In this research, the objectives of the researcher are threefold: (1) to study the operations of the telecommunication business in the light of competition. (2) to examine obstacles and problems encountered in promoting competition in the telecommunication business. (3) to present appropriate guidelines for a competition promotion policy as applied to the telecommunication business.

Findings are as follows:

1. The National Broadcasting and Telecommunication Commission (NBTC) was established by law and is divided into two sub-agencies. These sub-agencies are the Broadcasting and Television Commission (BTC) and the National Telecommunications Commission of NBTC (NTC). The internal structure of the NBTC Office is organized in accordance with legal regulations. However, the administration is inefficient, inflexible, and is outdated since it has not adapted to the rapidity with which technology has changed. This is because structural changes must adhere to legal requirements. The administration of the NBTC Office vis-à-vis telecommunications falls under the NBTC's telecommunications policy and model. Policy is grounded in a top down model with vertical control exercised by executives. As such, the administration is unresponsive, militates against finding solutions to problems.

2. Problems and obstacles mainly occur because operations are controlled by a public sector organization devoid of expertise and requisite skills. The executives fail to show interest in services that would satisfy customers. Concerning guidelines promoting appropriate competition strategies in the telecommunications business, the public sector should restrict itself to operations in which it is competent. Concessions should be granted only to those organizations which have specialized technical expertise in telecommunications.

3. The actualization of competitive potentialities should be increased at the individual, organizational, and national levels. The weighting of competitive advantages and disadvantages should be mitigated. Innovation should be promoted such that changes can be incorporated by those in the telecommunication business. Telecommunications business entrepreneurs should be protected and their rights should be specified. Improvements should be made in the method of assigning frequencies in the telecommunications business so that various methods can be used as contextually appropriate.

Keywords: Strategies; Competition; Telecommunication Business

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสังคมโลกเป็นสังคมที่แข่งขันกันด้วยข้อมูล ข่าวสาร เสมือนหนึ่งว่าผู้ใดครอบครองข้อมูล ข่าวสารมากที่สุดมีประโยชน์ที่สุดก็จะได้เปรียบในการแข่งขันในทุกๆ ด้าน ปัจจุบัน ลักษณะของข้อมูล ข่าวสารก็ได้จำกัดเพียงเป็นเอกสารเท่านั้น จึงเกิดแนวคิดในการประกอบธุรกิจของการบริการข้อมูล ข่าวสารอย่างมากมายหลายรูปแบบขึ้น ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคม คือ การจำกัดการลงทุนทางด้านกิจการโทรคมนาคมโดยเฉพาะกิจการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนากิจการโทรคมนาคมในระยะยาว เนื่องจากการผูกขาดทำให้ไม่มีการแข่งขัน ประชาชนต้องสูญเสียโอกาสในการเลือกใช้บริการ เกิดการผูกขาดในรูปของการให้บริการและอัตราค่าบริการสูง มีผลโดยตรงต่อการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจโดยรวม สะท้อนถึงความล่าช้าในการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2549) ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้การส่งเสริมการแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคมให้มีประสิทธิภาพตามที่รัฐบาลได้กำหนดไว้นั้น เป็นเรื่องที่สำคัญและมีผลกระทบต่อประชาชน และเศรษฐกิจของประเทศ และยังเป็นประตูดูการพัฒนาในด้านอื่นและยังสามารถสะท้อนให้เห็นภาพรวมปัญหาของประเทศ โดยผลการศึกษาสามารถนำไปสู่การประยุกต์ใช้กับหน่วยงานของภาครัฐที่มีลักษณะเดียวกันให้มีประสิทธิภาพต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินกิจการโทรคมนาคม และการแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคม
2. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคของการส่งเสริม

การแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคม

3. เพื่อเสนอแนวทางที่เหมาะสมของนโยบาย การส่งเสริมการแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคม

นิยามศัพท์

ธุรกิจโทรคมนาคม หมายถึง กิจการซึ่งให้บริการการส่ง การแพร่ หรือการรับเครื่องหมาย สัญญาณ ตัวหนังสือ ตัวเลข ภาพ เสียง รหัส หรือสิ่งอื่นใด ซึ่งสามารถให้เข้าใจความหมายได้โดยระบบคลื่นความถี่ ระบบสาย ระบบแสง ระบบแม่เหล็กไฟฟ้า หรือระบบอื่น ระบบใดระบบหนึ่งหรือหลายระบบรวมกัน และรวมถึงกิจการซึ่งให้บริการดาวเทียมสื่อสาร หรือกิจการอื่นที่ กสทช. กำหนดให้เป็นกิจการโทรคมนาคม แต่ไม่รวมถึงกิจการที่เป็นกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการวิทยุคมนาคม

การส่งเสริม หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน การเกื้อหนุน ให้ความช่วยเหลือ ช่วยผลักดันให้โอกาสที่อำนวยประโยชน์หรือทำให้ดีขึ้นในการศึกษานี้ หมายถึง การส่งเสริมการแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคม

การแข่งขัน หมายถึง สภาพประกอบกิจการในเศรษฐกิจที่อิงกลไกการตลาด (market-base) ที่มีผู้ให้บริการตั้งแต่สองรายขึ้นไป แข่งขันเสนอบริการในราคาที่ต่ำหรือ ในปริมาณที่มากกว่าหรือดีกว่า เพื่อให้เหนือกว่าคู่แข่งภายในสภาพแวดล้อมในขณะนั้น ซึ่งในการศึกษานี้หมายถึง การแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคม

ยุทธศาสตร์ หมายถึง แผนการปฏิบัติที่รวบรวมความพยายามทั้งหลายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เป็นขบวนการตัดสินใจอันซับซ้อนซึ่งเชื่อมโยงวัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายสุดท้าย (ends) เข้ากับ

วิถี หรือ หนทาง (ways) และวิธีการ หรือเครื่องมือ (means) ในอันที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้นในการศึกษานี้ ยุทธศาสตร์ หมายถึง ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคม ซึ่งแนวทางในการบรรลุจุดหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคม ที่กำหนดอย่างชัดเจน เพื่อให้การดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ตรงตามความต้องการ และดำเนินไปในทิศทางที่กำหนดไว้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาการดำเนินการและการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ ดังนั้น จึงเป็นการศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารรัฐกิจ โดยเน้นกระบวนการศึกษาการจัดทำยุทธศาสตร์ซึ่งเป็นกรอบแนวทางการดำเนินการในกิจการโทรคมนาคม การจัดการภาครัฐสมัยใหม่ที่รวบรวมแนวคิดการจัดการที่ทันสมัยและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการภาครัฐให้สอดคล้องกับสถานการณ์หรือความต้องการที่มีความเป็นพลวัต

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพโดยใช้กรณีศึกษา (case study method) โดยนำ กสทช. มาเป็นกรณีศึกษา ด้วยเหตุที่ กสทช. เป็นหน่วยงานที่สำคัญที่รับผิดชอบเกี่ยวกับธุรกิจโทรคมนาคม ซึ่งอาจทำให้มีผลกระทบต่อภาพรวมธุรกิจโทรคมนาคมของประเทศ ดังนั้น ประชากรในการศึกษาจึงมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินการและการจัดทำยุทธศาสตร์ของกิจการโทรคมนาคม ได้แก่ ผู้บริหาร กสทช. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการดำเนินการ และเลือกกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาด้วยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive

sampling) รวมกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาทั้งสิ้น 55 คน

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา อยู่ในช่วงเวลาประมาณ เดือนพฤศจิกายน 2556 ถึงเดือนพฤษภาคม 2557 โดยศึกษาการกำกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรคมนาคมตั้งแต่ พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นช่วงที่บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มาตรา 40 บัญญัติว่าคลื่นความถี่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุโทรคมนาคม เป็นทรัพยากรของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ และให้องค์กรของรัฐที่เป็นอิสระทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่ง และกำกับดูแลการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม จนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้สามารถนำหลักการและแนวคิดการบริการที่มีประสิทธิภาพโดยรวมมาปรับใช้ในองค์กรการของภาครัฐ

2. ทำให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งเสริมการแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคมได้ดีขึ้น

3. ทำให้สามารถได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อภาครัฐที่สนใจในการนำไปพิจารณาทางยุทธศาสตร์ในการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดทำยุทธศาสตร์ขององค์กรภาครัฐได้อย่างเหมาะสม

4. ทำให้สามารถนำแนวทางและข้อเสนอแนะทั้งในเชิงทฤษฎีและในเชิงปฏิบัติการจากการศึกษายุทธศาสตร์การส่งเสริมการแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคมที่มีประสิทธิภาพครั้งนี้ เพื่อใช้ขยายผลหรือเป็นตัวอย่างให้กับองค์กรภาครัฐอื่นๆ ที่จะนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษายุทธศาสตร์การส่งเสริมการแข่งขัน ธุรกิจโทรคมนาคมนี้จะใช้แนวคิดการจัดทำยุทธศาสตร์ของ เทพศักดิ์ บุญรัตนพันธุ์ (2536) แนวคิดรัฐบาลประกอบการของ Osborne and Gabbler (1993) แนวคิดการจัดทำแผนยุทธศาสตร์แบบ Balanced scorecard ของ Kaplan and Norton (1996) แนวคิดความได้เปรียบในการแข่งขันของ Porter (1990) และทฤษฎีการกำกับดูแลของ Davis (1969)

1. แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนยุทธศาสตร์มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษายุทธศาสตร์การส่งเสริมการแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคม โดยการวางแผนยุทธศาสตร์จะสัมพันธ์กับการกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารเพื่อให้การส่งเสริมการแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคมที่ได้กำหนดไว้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้โดยยุทธศาสตร์จะเป็นกรอบแนวทางหรือทิศทางของการบริหารในลักษณะของภาพรวมที่มีความเป็นนามธรรมจึงต้องอาศัยการวางแผนยุทธศาสตร์ และแปลงเป็นกลยุทธ์ต่างๆ มาเป็นเครื่องมือในการดำเนินการของภาครัฐให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของนโยบายอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น หากมีการกำหนดยุทธศาสตร์ที่ดีมีความชัดเจนการวางแผน และการบริหารแผนยุทธศาสตร์ก็จะมีประสิทธิภาพและสามารถบริหารให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุประสิทธิผลได้ ดังนั้น การจัดทำยุทธศาสตร์จึงมีความสำคัญเช่นเดียวกับการจัดทำแผนหรือการกำหนดนโยบาย กล่าวคือ เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการผลักดันปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมให้เป็นนโยบายของรัฐเพื่อแก้ไขปัญหา ซึ่งกระบวนการดังกล่าวประกอบด้วย ปัญหาทั่วไป ปัญหาของสังคม ประเด็นของสังคม ข้อเสนอของสังคม ข้อเสนอของ

รัฐบาล นโยบาย กล่าวคือ ปัญหาทั่วไป เป็นได้ทั้งปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นและมีผลกระทบต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลหรือต่อสังคมโดยส่วนรวมและปัญหาทั่วไปอาจจะเพิ่มความสำคัญและพัฒนาเป็นปัญหาของสังคมต่อไป ปัญหาของสังคมเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมและมีผลกระทบต่อประชาชนจำนวนมากและปัญหาของสังคมอาจจะเพิ่มความสำคัญเป็นประเด็นปัญหาของสังคมต่อไป ประเด็นปัญหาของสังคม เป็นอีกระดับหนึ่งของความสำคัญของปัญหาที่ได้รับความสนใจและร่วมมือโดยกลุ่มต่างๆ ในสังคมและผลักดันประเด็นปัญหาของสังคมเพื่อเป็นข้อเสนอของสังคมส่วนรวมต่อไป ข้อเสนอของสังคม เป็นการประมวลข้อเสนอของสังคมเข้าด้วยกันเป็นข้อเสนอของสังคมซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญของปัญหาที่รัฐต้องเข้าไปเกี่ยวข้อง ข้อเสนอของรัฐบาล เป็นข้อเสนอที่มีความสำคัญก่อนนำไปสู่การกำหนดนโยบายของรัฐบาล เป็นผลผลิตจากระบบการเมืองที่กำหนดแนวทางและวัตถุประสงค์ซึ่งจะส่งผลในการแก้ปัญหาหรืออาจไม่ช่วยแก้ปัญหาได้เช่นกัน โดยเฉพาะในกรณีที่รัฐบาลเลือกที่จะมีนโยบายไม่ทำอะไรเลยเป็นต้น (Eyestone, 1978, p. 114)

2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารประสิทธิภาพองค์การแบบสมดุล (balanced scorecard) เกี่ยวข้องกับการศึกษายุทธศาสตร์การส่งเสริมการแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคม โดยการบริหารประสิทธิภาพองค์การแบบสมดุล โดย Kaplan and Norton (1996) จะนำมาใช้ในการประเมินผลองค์การที่พิจารณาตัวชี้วัดใน 4 มุมมอง (perspective) คือ (1) มุมมองด้านการเงิน (financial perspective) (2) มุมมองด้านลูกค้า (customer perspective) (3) มุมมองด้าน

กระบวนการภายใน (internal process perspective) และ (4) มุมมองด้านการเรียนรู้และการพัฒนา (learning and growth perspective) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคข้อมูลข่าวสาร (information age) องค์การโดยเฉพาะองค์การธุรกิจ จะต้องมีการปรับตัวเพื่อการแข่งขันในทางธุรกิจที่มีสูงมากเพื่อการอยู่รอดขององค์การ

3. แนวคิดรัฐบาลประกอบการ เกี่ยวข้องกับการศึกษายุทธศาสตร์การส่งเสริมการแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคม โดยการปฏิรูปการบริหารของภาครัฐ เพื่อให้ผู้ให้บริการภาครัฐมีทัศนคติที่ดีต่อการบริการ การช่วยเหลือปัญหาต่างๆ ให้ผู้บริการ การอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตลอดจนการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว เรียบร้อย เพื่อให้ผู้รับบริการได้รับประโยชน์สูงสุดจากการมารับบริการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ภาครัฐมีระบบการทำงานและเจ้าหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงเท่าเทียมมาตรฐานสากล มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เกื้อกูล ไร้ต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนได้รับความเชื่อถือและศรัทธาจากประชาชน และที่สำคัญคือสามารถนำบริการที่ดีมีคุณภาพ สูงไปสู่ประชาชน โดยสาระสำคัญของการปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ ได้แก่ (Osborne & Gabbler, 1993, p. 125) รัฐบาลต้องทำหน้าที่สนับสนุน รัฐบาลที่สามารถแข่งขันกันเอง รัฐบาลที่ขับเคลื่อนด้วยภารกิจ รัฐบาลที่มุ่งปฏิบัติงานให้สัมฤทธิ์ผล รัฐบาลที่มุ่งเน้นลูกค้า รัฐบาลที่รู้จักแสวงหาทรัพยากรทางการบริหารอื่นๆ มาใช้ รัฐบาลที่มองอนาคตไวล่วงหน้า รัฐบาลที่กระจายอำนาจ และรัฐบาลที่มุ่งเน้นกลไกตลาด ดังนั้น การจัดการบริการของภาครัฐ คือ การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการเป็นการมุ่งเน้นที่คุณภาพการให้บริการ

4. แนวคิดความได้เปรียบในการแข่งขัน เกี่ยวข้องกับการศึกษายุทธศาสตร์การส่งเสริมการแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคม โดยประเทศที่มีความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่จะทำให้มีความสำคัญและดำเนินนโยบายที่เน้นการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างกัน ดังนั้น ตัวแปรความสำเร็จจะทำให้สามารถกำหนดนโยบายการดำเนินธุรกิจทั้งในระดับประเทศและในระดับองค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง Porter (1990) เห็นว่าความได้เปรียบในการแข่งขันทางธุรกิจ คือ ความสามารถในการสร้างความแตกต่าง (differentiation) คือ สินค้าหรือบริการที่ธุรกิจผลิตขึ้นมานั้น จะต้องมีความแตกต่างที่อาจจะไม่สามารถหาได้จากสินค้าทั่วไปของผู้อื่น การมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำ (cost leadership) หากธุรกิจมีต้นทุนที่ต่ำแล้ว ก็ย่อมจะดำรงอยู่ในตลาดการแข่งขันได้แม้ว่าจะมีระดับของกำไรที่ต่ำ การเจาะจงในตลาด (focus) คือ การที่ธุรกิจมุ่งเน้นผลิตสินค้าหรือบริการให้กับตลาดเฉพาะส่วน

5. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้องในการกำกับดูแลเกี่ยวข้องกับการศึกษายุทธศาสตร์การส่งเสริมการแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคม โดยการแทรกแซงของภาครัฐ ซึ่งการที่รัฐจะเข้ามากำกับดูแลกิจกรรมของเอกชน โดยการออกกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ในแง่มุมต่างๆ เพื่อเข้าแทรกแซงกิจกรรมทางเศรษฐกิจนั้น แต่ก็มีเชื่อว่ารัฐจะสามารถกระทำตามได้โดยอำนาจ การกระทำดังกล่าว จะกระทำได้อีกโดยผ่านกรอบของกฎหมายพื้นฐาน ซึ่งสะท้อนกรอบความคิดของขอบเขตของอำนาจของรัฐในการเข้าแทรกแซงที่ขึ้นอยู่กับปัจจัยและแรงผลักดันต่างๆ ทั้งในแง่มุมด้านกฎหมาย สังคม เทคโนโลยีความสามารถในการบริการ และจัดสรรทุนของแต่ละ

ประเทศเป็นสำคัญ โดยหลักการแล้ว การเข้าแทรกแซงของรัฐเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาในระบบแบบเสรีนิยม การแทรกแซงของรัฐควรจำกัดเพียงสามประการดังนี้ ประการแรก หน้าที่ในการจัดสรรทรัพยากรของชาติเพื่อบริการสาธารณะ ประการที่สอง หน้าที่กระจายรายได้และความมั่งคั่งของสังคม และประการที่สาม หน้าที่ในการรักษาเสถียรภาพทางสังคม เพื่อให้การจัดสรรการใช้ทรัพยากรของชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างยุติธรรม หลักการดังกล่าวเขียนไว้อย่างกว้าง นักวิชาการจึงได้มีการพัฒนาแนวคิดหรือทฤษฎีที่สนับสนุนว่ารัฐมีอำนาจที่จะเข้าแทรกแซงการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชน ซึ่งแต่ละทฤษฎีได้สะท้อนกรอบแนวความคิดพื้นฐานที่ค่อนข้างจะแตกต่างกัน

6. ทฤษฎีการกำกับดูแล (theory of regulation) มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษายุทธศาสตร์การส่งเสริมการแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคม โดยในยุคของการหลอมรวมทางเทคโนโลยีกิจการโทรคมนาคม วิทยุโทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ตหลอมรวมกันไม่แยกเหมือนเดิม ทำให้แยกจากกันได้ยาก การแบ่งแยกองค์กรตามประเภทของบริการนั้น ไม่ได้คำนึงถึงความก้าวหน้าของเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าในอดีต ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาในการควบคุมกำกับดูแลบริการที่หลอมรวมเทคโนโลยีเข้าด้วยกัน เป็นบริการเดียว ขณะเดียวกัน ก็อาจก่อให้เกิดปัญหาในการควบคุมกำกับดูแลบริการที่หลอมรวมเทคโนโลยีเข้าด้วยกันเป็นบริการเดียว ขณะเดียวกัน ก็อาจก่อให้เกิดปัญหาการดำเนินธุรกิจ ในลักษณะผูกขาดด้วยการรวมตัวกันในแนวตั้งได้ (vertical integration) เพราะเหตุว่าการให้บริการทั้งหลายในทุกรูปแบบที่มีทั้งภาพ เสียง และข้อมูล

จำเป็นต้องมีการใช้โครงข่ายโทรคมนาคมเป็นพื้นฐานด้วยกัน และเป็นการยากที่จะแยกได้อย่างชัดเจนว่าบริการใดควรจะจัดอยู่กลุ่มใดที่เข้าเงื่อนไขของการออกใบอนุญาตแต่ละลักษณะ (Davis, 1969 p. 69)

ระเบียบวิธีวิจัย

สำหรับการศึกษายุทธศาสตร์การส่งเสริมการแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคมนี้ ผู้ศึกษาได้อาศัยคุณลักษณะสำคัญของการศึกษาเชิงคุณภาพตามแนวคิดของ Patton (1990, pp. 36-63) มาประยุกต์ใช้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพและตรงกับวัตถุประสงค์ในการศึกษามากที่สุด โดยขั้นตอนของการวิจัย ได้แก่

1. การวิจัยเอกสาร โดยอาศัยข้อมูลในรูปแบบของกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ แผนแม่บทที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น นำมาวิเคราะห์เนื้อหาและจัดหมวดหมู่ของข้อมูลและพิจารณาความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเรื่องที่ศึกษา

2. การสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรม ความคิดเห็น ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยประชากรในการศึกษาหรือกลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารของ กสทช. จำนวน 2 คน ผู้บริหารสำนักสำนักงาน กสทช. จำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำยุทธศาสตร์จำนวน 2 คน ผู้ได้รับผลกระทบจากยุทธศาสตร์การส่งเสริมการแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคม จำนวน 50 คน (ภาคละ 10 คน) รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 55 คน รวมทั้งการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม โดยผู้ศึกษาได้ทำการสังเกตสภาพแวดล้อมโดยรวมของการทำงาน ของ กสทช. สำนักงาน กสทช. รวมทั้งการทำงานในภูมิภาคต่างๆ ของ กสทช. เพื่อใช้สนับสนุน

หรือช่วยยืนยันกับข้อมูลด้านอื่นๆ ที่ผู้ศึกษาได้รับจากการสัมภาษณ์หรือจากการศึกษาจากเอกสาร ซึ่งถือว่าเป็นประโยชน์อย่างมากต่อผู้ศึกษาในการเก็บรวบรวมและยืนยันข้อมูลที่ได้รับมา ซึ่งข้อมูลในส่วนของการสังเกตการณ์เมื่อนำมาผนวกกับข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลจากส่วนอื่นๆ ด้วยแล้วก็เชื่อว่าจะมีประโยชน์ในการนำมาวิเคราะห์และอภิปรายผลได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการยืนยันความถูกต้องหรือการเกิดขึ้นจริงของปรากฏการณ์ที่ดำเนินการศึกษา นอกจากนี้ ผู้ศึกษาจะขอเดินสำรวจสถานที่ปฏิบัติจริงว่าเป็นดังที่ให้ข้อมูลหรือไม่ เป็นต้น และจดบันทึกเหตุการณ์เพื่อนำมาประกอบข้อมูล

3. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการจัดระเบียบโครงสร้างและหาความหมายของข้อมูลที่รวบรวมมาเป็นการค้นหาข้อความทั่วไปที่จะบอกความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ แล้วนำผลมาวิเคราะห์ร่วมกับแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ และใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนาเป็นหลัก ดังนั้น เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลตามวิธีการและเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้ศึกษาจะนำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงเพื่อบูรณาการและหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ต่างๆ จากข้อมูลการสัมภาษณ์เจาะลึกและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ โดยในส่วนของการเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูลจะได้ทำการจัดระเบียบของข้อมูลโดยจะนำมาใส่ตารางวิเคราะห์เพื่อให้เกิดความสะดวกในการนำมาวิเคราะห์ จากนั้นจะนำข้อมูลมานำเสนอเป็นข้อค้นพบ เพื่อนำไปสู่การหาข้อสรุป การตีความ และการตรวจสอบความถูกต้องแม่นยำของผลการศึกษาต่อไป (Miles & Huberman as cited in Berg 2001, p. 238)

4. การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ใช้หลักการตรวจสอบข้อมูลที่เรียกว่า การตรวจสอบ

ข้อมูลแบบสามเส้าหรือ triangulation มาใช้ (สุรางค์ จันทวานิช 2542, หน้า 129-130) การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้านี้จะประกอบไปด้วยกระบวนการวิธีที่หลากหลาย เช่น การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (data triangulation) ได้แก่ เวลา สถานที่ และบุคคลผู้ให้ข้อมูล การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้ศึกษา (investigator triangulation) ได้แก่ การตรวจสอบข้อมูลของผู้ศึกษาแต่ละคน การตรวจสอบสามเส้า ด้านทฤษฎี (theory triangulation) ได้แก่ การตรวจสอบแนวความคิดและทฤษฎีเนื่องจากหากมีการเปลี่ยนทฤษฎีการตีความข้อมูลก็จะเปลี่ยนไป และการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (methodological triangulation) ได้แก่ การใช้หลายๆ วิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูล (Berg, 2001, pp. 4-6)

ผลการวิจัย

เป็นผลของการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งผู้วิจัยจะกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยด้วยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ซึ่งพอสรุปสาระสำคัญของผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร กสทช. และนโยบายการส่งเสริมการแข่งขัน ทางธุรกิจ ไตรคมนามคม กสทช. จัดตั้งขึ้นจาก 2 องค์กร คือ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กสช.) และคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) พบว่า แผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ (พ.ศ.2555) จะประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์การดำเนินการเกี่ยวกับคลื่นความถี่ระหว่างประเทศการ

ดำเนินการเกี่ยวกับคลื่นความถี่ระหว่างประเทศในกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ กิจการวิทยุคมนาคม และกิจการโทรคมนาคม ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์การเคลื่อนคลื่นความถี่เพื่อนำไปจัดสรรใหม่หรือปรับปรุงการใช้คลื่นความถี่ ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์การใช้งานคลื่นความถี่ด้านความมั่นคงของรัฐตามความจำเป็น กำหนดให้มีกลไกการบริหารคลื่นความถี่ร่วมกับหน่วยงานเพื่อความมั่นคงของรัฐ เพื่อให้มีการใช้งานคลื่นความถี่เพื่อความมั่นคงของรัฐตามความจำเป็น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่ กสทช. กำหนด ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์การใช้งานคลื่นความถี่ด้านภารกิจเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยรวมถึงเพื่อประโยชน์สาธารณะ ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์การเปลี่ยนไปสู่ระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ส่วนยุทธศาสตร์ที่ 6 ยุทธศาสตร์การจัดให้ภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ เป็นการส่งเสริมให้ภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่ที่กำหนดให้ใช้ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

แผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม จะประกอบด้วย 8 ด้านและในแต่ละด้านจะแบ่งออกเป็นยุทธศาสตร์ต่างๆ โดยด้านที่ 1 คือ ด้านการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม ซึ่งมี 2 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ ที่ 1 การส่งเสริมการเข้าสู่ตลาด ส่วนยุทธศาสตร์ ที่ 2 การส่งเสริมการแข่งขันในตลาดบริการต่างๆ ด้านที่ 2 คือ ด้านการคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคม ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมและสนับสนุนการปรับปรุงกฎ ระเบียบ และการสร้างองค์ความรู้ที่เอื้อต่อการคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคม ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาและสนับสนุนกลไกการ

คุ้มครองผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาและสนับสนุนให้เครือข่ายองค์กรผู้บริโภคมีความเข้มแข็งและส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคม ยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมสนับสนุน และติดตามให้ผู้ประกอบการมีความรับผิดชอบในการให้บริการต่อผู้บริโภค โดยใช้จรรยาบรรณของการให้บริการ คำนึงถึงสังคมและสภาพแวดล้อม ที่สอดคล้องตามมาตรฐานสากล ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาความร่วมมือระหว่างเครือข่ายองค์กรผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคมทั้งภายในประเทศ และระหว่างประเทศ โดยทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ มิได้กำหนดรายละเอียดที่ชัดเจน ด้านที่ 3 คือ ด้านการกระจายบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการสังคมประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการขยายบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึง ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมและสร้างบรรยากาศให้มีการแข่งขันในระดับท้องถิ่น เพื่อให้มีบริการโทรคมนาคมโดยทั่วถึง ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างโอกาสและลดอุปสรรคในการเข้าถึงบริการโทรคมนาคมของผู้ใช้บริการกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ซึ่งทั้ง 3 ยุทธศาสตร์ มิได้กำหนดรายละเอียดที่ชัดเจน ด้านที่ 4 ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม ซึ่งกำหนดไว้ 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมให้มีทรัพยากรโทรคมนาคมสำหรับการให้บริการโทรคมนาคมเชิงพาณิชย์อย่างพอเพียงและเหมาะสม ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมให้มีทรัพยากรโทรคมนาคมเพื่อการศึกษาวัฒนธรรมความมั่นคงของรัฐ เหตุฉุกเฉิน ภัยพิบัติสาธารณประโยชน์และบริการสังคมอย่างพอเพียง

และเหมาะสม ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสมเพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรโทรคมนาคมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยทั้ง 3 ยุทธศาสตร์ ไม่ได้มีการกำหนดในรายละเอียด ด้านที่ 5 คือ ด้านการบริหารเทคโนโลยีและโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคม ซึ่งประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนามาตรการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เป็นพื้นฐานสำคัญของโครงข่ายและบริการในอนาคต ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาหลักเกณฑ์การกำกับดูแลให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเทคโนโลยี ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมให้มีการขยายโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคม เพื่อให้การให้บริการครอบคลุมและให้การให้บริการโดยทั่วถึง โดยทั้ง 3 ยุทธศาสตร์ มิได้กำหนดในรายละเอียด ด้านที่ 6 คือ ด้านการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมและบุคลากรโทรคมนาคม ซึ่งประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาบุคลากรเพื่อการพัฒนากิจการโทรคมนาคมของประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมการวิจัยเทคโนโลยีโทรคมนาคมของประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมโทรคมนาคมของประเทศ โดยทั้ง 3 ยุทธศาสตร์ มิได้กำหนดในรายละเอียด ส่วนด้านที่ 7 คือ ด้านการส่งเสริมกิจการโทรคมนาคมเฉพาะกิจ ซึ่งกำหนดไว้ 2 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างเครือข่ายโทรคมนาคมเฉพาะกิจ และพัฒนาความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชน และองค์กรทางสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมให้มีการสร้างและการใช้โครงข่ายโทรคมนาคมเฉพาะกิจที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และให้เกิดการเชื่อมโยงโครงข่ายกิจการโทรคมนาคมเฉพาะกิจของ

ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับโครงข่ายโทรคมนาคม สาธารณะอย่างสอดคล้องกัน สามารถใช้งานได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ปลอดภัยและทันต่อสถานการณ์ ทั้งในยามปกติและกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ ซึ่งทั้ง 2 ยุทธศาสตร์มิได้กำหนดรายละเอียดไว้ และด้านที่ 8 คือ ด้านการพัฒนาองค์กร ซึ่งกำหนดไว้ 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นให้แก่องค์กรและบุคลากร ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรและธรรมาภิบาล ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเสริมสร้างกระบวนการบริหารจัดการและการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ และทั้ง 3 ยุทธศาสตร์ มิได้มีการกำหนดรายละเอียดไว้อย่างชัดเจน

แผนแม่บทกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 มุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาเร่งด่วนในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่มีผลสืบเนื่องมาแต่อดีต โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสร้างกลไกที่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าสู่ระบบการอนุญาตการประกอบกิจการประเภทต่างๆ ให้ถูกต้องตามกฎหมาย นอกจากนี้ ยังมุ่งเน้นการวางรากฐานในการกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ที่ต้องเริ่มจากการพัฒนากฎเกณฑ์และกลไกการกำกับดูแลที่สำคัญ การวางรากฐานในการคุ้มครองผู้บริโภคและส่งเสริมสิทธิเสรีภาพในการสื่อสาร ตลอดจนการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีที่จะนำไปสู่การใช้ทรัพยากรคลื่นความถี่ที่มีจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินการไว้ 7 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ เป็นการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และการประกอบกิจการกระจายเสียงและ

กิจการโทรทัศน์ให้ครอบคลุมทุกประเภทกิจการ โดยให้มีการบริหารจัดการการใช้ทรัพยากรคลื่นความถี่อย่างมีประสิทธิภาพในแต่ละพื้นที่ของการอนุญาต ส่วนยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์การกำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ คือ การกำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ให้เป็นประโยชน์ในมิติเชิงเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง มีการใช้คลื่นความถี่และเครื่องวิทยุคมนาคมอย่างถูกต้องและปราศจากการรบกวน รวมถึงมีการแข่งขันเสรีภายใต้กติกาที่โปร่งใส และเป็นธรรม ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์ด้านการคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ เป็นการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคโดยคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน มิให้ถูกละเมิดจากผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ในลักษณะที่เป็นเท็จ บิดเบือน อคติ ไม่เป็นธรรม ครอบงำหรือเป็นการเอาเปรียบเพื่อประโยชน์ทางการค้า โดยมุ่งเน้นการสร้างหลักเกณฑ์ในการคุ้มครองสิทธิ มีกลไกในการรับเรื่องร้องเรียนที่สะดวก มีประสิทธิภาพ มีการแก้ไขเยียวยาปัญหาอย่างรวดเร็ว และไม่เลือกปฏิบัติ รวมทั้งส่งเสริมศักยภาพให้ประชาชนมีความตื่นตัว เข้มแข็ง รู้จักปกป้องตนเอง สามารถเข้าถึง เข้าใจ และใช้สื่ออย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ผ่านกระบวนการรู้เท่าทันสื่อ และการรณรงค์ทางสังคม ส่วนยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์การส่งเสริมสิทธิเสรีภาพในการสื่อสาร คือ การส่งเสริมสิทธิเสรีภาพในการสื่อสารมุ่งเน้นให้เกิดการเข้าถึงหรือรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึงและเสมอภาค เพื่อไม่ให้ผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ กระทำการใดๆ อันเป็นการขัดขวาง หรือแทรกแซงการเสนอข่าวหรือการแสดงความคิดเห็น หรือเป็นการขัดขวางสิทธิเสรีภาพใน

การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร หรือปิดกั้นการได้รับข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายของประชาชน ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการประกอบกิจการจะมุ่งส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์อันประกอบด้วย การพัฒนาคุณภาพบุคลากร รายการ และผู้ประกอบกิจการ เพื่อให้ตอบสนองต่อเจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.2551 และพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ พ.ศ.2553 ส่วนยุทธศาสตร์ที่ 6 ยุทธศาสตร์การเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล เป็นการเปลี่ยนการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ไปสู่การรับส่งสัญญาณในระบบดิจิทัล เพื่อให้การใช้คลื่นความถี่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามเจตนารมณ์มาตรา 27 (5) และภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ไม่น้อยกว่าร้อยละ ยี่สิบ ตามมาตรา 49 และมาตรา 85 แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ โดยการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลการส่งเสริมการใช้โครงสร้างพื้นฐานและโครงข่ายร่วมกัน การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนสามารถรับสัญญาณวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ระบบดิจิทัลได้อย่างทั่วถึง และการส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล และยุทธศาสตร์ที่ 7 ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อไปสู่องค์กรกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นกลไกการบริหารจัดการที่เป็นระบบ มีประสิทธิภาพ ภายใต้

หลักธรรมาภิบาลบุคลากร มีความเป็นมืออาชีพ และ
องค์กรเป็นที่ยอมรับของภาคประชาชน

ส่วนที่เกี่ยวข้องในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูล
ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยทำการวิเคราะห์
ภายใต้ประเด็นคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
ของการวิจัย ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการ
ดำเนินการกิจการโทรคมนาคมและการแข่งขันใน
ธุรกิจโทรคมนาคม มีการแสดงความคิดเห็นอย่าง
หลากหลาย ในการบริหารงานของสำนักงาน
คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์
และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ อาทิเช่น โครงสร้าง
อำนาจ และหน้าที่ องค์กรที่เกี่ยวข้อง และการ
แข่งขันในอดีตและปัจจุบัน ดังนี้

- โครงสร้าง อำนาจ และหน้าที่ เห็นว่า
โครงสร้างอำนาจ และหน้าที่ในการบริหารงานของ
สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการ
โทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เป็น
กิจการเกี่ยวข้องกับการสื่อสาร เป็นองค์กรอิสระตาม
รัฐธรรมนูญที่มีคณะบริหาร 11 คนที่มีความชำนาญ
ด้านต่างๆ รวม 8 ด้าน มีหน้าที่หลัก 3 ส่วน คือ การ
จัดสรรคลื่นความถี่ กิจการโทรทัศน์ กิจการ
โทรคมนาคม รวมทั้ง การกำหนดนโยบายและจัดทำ
แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์
แผนความถี่วิทยุให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของ
รัฐธรรมนูญ แผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ และ
ตารางกำหนด คลื่นความถี่แห่งชาติ กำหนดลักษณะ
และประเภทของกิจการกระจายเสียงและกิจการ
โทรทัศน์ พิจารณาอนุญาตและกำกับดูแลการใช้คลื่น
ความถี่เพื่อกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์
พิจารณาอนุญาตและกำกับดูแลการประกอบกิจการ
กระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ กำหนดหลักเกณฑ์

และวิธีการเกี่ยวกับการอนุญาต เงื่อนไข หรือ
ค่าธรรมเนียมการอนุญาต พัฒนากิจการกระจาย
เสียง กิจการโทรทัศน์ เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบกิจการ
หรือ Operator เกี่ยวกับการออกใบอนุญาตต่างๆ
เนื้อหารายการ หรือ Content เกี่ยวกับรายการที่จะ
ไปสู่ประชาชน โดยการดำเนินการต้องคำนึงถึง
ประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติและระดับ
ท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคง
ของรัฐและประโยชน์สาธารณะอื่น รวมทั้งในการ
แข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรมและครอบคลุม

- องค์กรที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานคณะกรรมการ
กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการ
โทรคมนาคมแห่งชาติ เห็นว่าองค์กรที่เกี่ยวข้องกับ
สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการ
โทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ดังนี้
กระทรวงคมนาคม กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ
และการสื่อสาร กระทรวงวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยี กรมประชาสัมพันธ์
การสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.) องค์กรคุ้มครอง
ผู้บริโภค องค์กรการสื่อสารระหว่างประเทศ
องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย (ทศท.)
คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์
และกิจการโทรคมนาคม (กสทช.) สถานีวิทยุ
โทรทัศน์แห่งประเทศไทย สถานีโทรทัศน์กระจาย
เสียงแห่งประเทศไทย รัฐวิสาหกิจที่ประกอบกิจการ
ด้านโทรคมนาคม เช่น 3BB, TOT เป็นต้น รวมทั้ง
ผู้บริโภค บริษัทเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร เช่น
ทรู เอไอเอส ดีเทค เป็นต้น บริษัทเอกชนที่เกี่ยวข้อง
กับการผลิตสื่อโทรทัศน์ เช่น ช่องเก้า ช่องสาม ช่อง
เจ็ด เป็นต้น บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ช่อง
โทรทัศน์ทั้งแบบฟรีทีวีและเคเบิลทีวี ผู้ประกอบการ
กิจการวิทยุผู้ประกอบการอินเทอร์เน็ต ดาวเทียม

และเกี่ยวข้องกับทุกกลุ่ม บางกลุ่มเป็นได้ทั้งผู้ให้และผู้รับ รวมถึงการสนับสนุนทั้งทางตรงและทางอ้อม

- การแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคม เห็นว่า การแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคมในอดีตมีลักษณะที่ผูกขาดและไม่มีระบบจัดการที่ชัดเจนในการจัดสรรกระจายคลื่นความถี่ที่จะมีผู้ประกอบการเจ้าใหญ่เพียงไม่กี่เจ้าที่เข้ามาบริการ จนทำให้ประชาชนไม่มีสิทธิเลือกใช้บริการ และจำต้องเสียค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าถูกผูกขาดโดยรัฐโดยกระทรวงการคลังเป็นผู้ถือหุ้น 100 % มีลักษณะเป็นการให้บริการในลักษณะผูกขาดการให้บริการกิจการโทรคมนาคมเป็นธุรกิจ ที่มีความเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ บริการสาธารณะและบริการพื้นฐาน ซึ่งต้องเน้นการให้บริการอย่างทั่วถึง และไม่เลือกปฏิบัติ มีผู้ประกอบการเข้าแข่งขันน้อย เป็นลักษณะผูกขาดทำให้ประชาชนไม่ได้รับความเป็นธรรมในด้านการรับบริการและเครือข่ายที่ให้บริการไม่ครอบคลุมเกิดปัญหาในหลายๆ ด้าน ทำให้ผู้บริโภคเลือกใช้บริการได้น้อย ยังไม่มีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ทำให้ผู้รับบริการมีช่องทางในการรับบริการน้อย ระบบเครือข่ายยังไม่ครอบคลุม นอกจากนี้ การกำกับดูแลการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง กิจการวิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ในบางเรื่อง ยังไม่มีความเหมาะสมและไม่สอดคล้องกับความจริงก้าวหน้าของเทคโนโลยี มีคู่แข่งน้อยเกิดการผูกขาดในการดำเนินการ ผู้บริโภคประสบภาวะอัตราค่าบริการที่แพง เครือข่ายไม่ครอบคลุม

- ประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการกำหนดนโยบายส่งเสริมการแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคม เห็นว่าปัญหาอุปสรรคของการกำหนดนโยบายส่งเสริมการแข่งขันในธุรกิจ ได้แก่ ปัญหาอุปสรรคจากนโยบายในแผนแม่บทฯ เนื่องจากนโยบายการ

ส่งเสริมการแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคมนั้น ได้ถูกกำหนดโดย กสทช. ซึ่งก็คือหน่วยงานของภาครัฐที่จะตอบสนองนโยบายของรัฐบาลเสียมากกว่าซึ่งก็ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบกิจการ และผู้บริโภค นโยบายของรัฐบาลเสียมากกว่า ซึ่งไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบกิจการ ไม่สามารถควบคุม Contents ที่มีประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับช่องวิทยุโทรทัศน์ได้ เพราะเมื่อได้สัมปทานแล้ว กำกับหน้าที่ของเจ้าของช่องที่จะทำหน้าที่บริหารช่องเพื่อให้ได้ประโยชน์กับมาในรูปแบบของผลกำไรของบริษัท นโยบายในการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรมนั้นไม่ได้ก่อรูปที่ชัดเจนจะเห็นจากการแข่งขันแม้จะกว้างขวางแต่ผู้ประกอบการธุรกิจที่จะสามารถเข้าแข่งขันได้มีเพียงผู้ประกอบการรายใหญ่ๆ เท่านั้น ไม่มีการกำหนดมาตรฐานในการแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคมที่เป็นธรรมอย่างชัดเจน ทำให้ยังมีการแทรกแซงจากภาครัฐ และนายทุนที่มีอำนาจทางการเงินซึ่งเล็งเห็นเพียงผลกำไรเท่านั้น ยังไม่มีการกำหนดนโยบายในการคุ้มครองผู้ประกอบการ ทำให้การแข่งขันในตลาดมีลักษณะปลาใหญ่กินปลาเล็กเมื่อนายทุนมีอำนาจกำหนดการบริการประชาชนก็จะมีสิทธิเลือกใช้บริการ มีลักษณะการผูกขาดแบบเดิมมีความล้าสมัย ไม่ทันต่อความต้องการของประชาชน นโยบายไม่มีความเป็นกลางไม่เอื้อต่อการแข่งขันที่เป็นธรรม และไม่เปิดกว้างต่อการแข่งขันในปัจจุบันการตลาดถูกแทรกแซงของภาครัฐ ที่มีหน้าที่ควบคุม ดูแล ทำให้เกิดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมขึ้น นอกจากนี้มาตรฐานการกระจายความเป็นธรรมในการกระจายความถี่ เนื่องจากการจัดสรรความถี่ในกิจการโทรคมนาคม กำหนดให้ต้องจัดสรรด้วยวิธีการประมูลเท่านั้น ในขณะที่กิจการกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ กฎหมายมิได้กำหนดวิธีการไว้โดย

เฉพาะเจาะจง เว้นแต่กรณีการประกอบกิจการทางธุรกิจที่กฎหมายบัญญัติว่าให้ต้องใช้วิธีการประมูล ซึ่งการกำหนดวิธีการจัดสรรคลื่นความถี่ที่ลักลั่นกันนี้ขัดต่อหลักนิติธรรม และมาตรฐานการแข่งขันผู้ประกอบการอย่างเป็นธรรมยังไม่ชัดเจนว่าจะมีการคุ้มครองผู้ประกอบการอย่างไร จะให้การสนับสนุนอย่างไร แม้กฎหมายที่จะใช้บังคับยังไม่ครอบคลุม และล่าช้าต่อความต้องการมาก ความล่าช้าในการกำหนดนโยบายบริการขั้นพื้นฐาน โทรคมนาคมของประเทศ การออกใบอนุญาต และกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมเกี่ยวกับดาวเทียม

นโยบายของภาครัฐขาดการส่งเสริมการให้ความรู้ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย จึงยังไม่สามารถควบคุมการแข่งขันให้เกิดความเป็นธรรม และมีการแข่งขันอย่างเสรีได้เท่าที่ควร ขาดการส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารต่างๆ ให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง รู้เฉพาะบางกลุ่มที่สนใจ การควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจไม่ให้เอาเปรียบผู้บริโภคในเรื่องราคา และการกระจายการบริการให้บริการครอบคลุมทุกพื้นที่ การจัดสรรคลื่นความถี่ในกิจการโทรคมนาคม กำหนดให้ต้องจัดสรรด้วยวิธีการประมูลเท่านั้น ในขณะที่กิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ กฎหมายมิได้กำหนดวิธีการไว้โดยเฉพาะเจาะจงเว้นแต่กรณีการประกอบกิจการทางธุรกิจที่กฎหมายบัญญัติว่าให้ต้องใช้วิธีการประมูล ซึ่งการกำหนดวิธีการจัดสรรคลื่นความถี่ที่ลักลั่นกันนี้ขัดต่อหลักนิติธรรม และปัจจุบันได้มีการส่งเสริมภาคเศรษฐกิจดิจิทัลและวางรากฐานของเศรษฐกิจดิจิทัลให้เริ่มขับเคลื่อนได้อย่างจริงจัง ซึ่งจะทำให้ทุกภาคเศรษฐกิจก้าวหน้าไปได้ทันโลกและสามารถแข่งขันในโลกสมัยใหม่ได้ แต่ในทางปฏิบัติ ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจาก

ผู้ประกอบการบางราย ยังไม่เข้าใจว่าเศรษฐกิจดิจิทัลหมายถึงอะไร เพราะมีการเปลี่ยนผ่านที่เร็วเกินไป

การอภิปรายผล

ในการอภิปรายผล ผู้วิจัยจะทำการอภิปรายผลภายใต้วัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับคำถามในการวิจัย โดยคำถามแรก การโทรคมนาคมและการแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคมมีลักษณะและวิธีการอย่างไร คำถามที่สอง ปัญหาอุปสรรคของการส่งเสริมการแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคมมีอะไรบ้าง คำถามที่สาม แนวทางที่เหมาะสมของยุทธศาสตร์การส่งเสริมการแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคมควรมีลักษณะอย่างไร โดยข้อมูลที่น่ามาอภิปรายผลเป็นผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยในบทที่ 4 ซึ่งเป็นการบูรณาการระหว่างข้อเท็จจริงของการบริหารงานของ กสทช. ซึ่งเป็นข้อมูลของ กสทช. ที่ทำการศึกษา

การโทรคมนาคมและการแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคมมีลักษณะและวิธีการอย่างไร จากการวิเคราะห์พบว่า กสทช. จัดตั้งขึ้นจาก 2 องค์กร คือ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กสช.) ทำหน้าที่กำกับดูแลกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ และคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) ทำหน้าที่กำกับดูแลกิจการโทรคมนาคม แต่เนื่องจากเกิดปัญหา อุปสรรค บางประการจึงไม่สามารถดำเนินการได้อย่างสมบูรณ์ จึงให้รวมองค์กรทั้งสององค์กรเข้าด้วยกันและมีการตรากฎหมายเพื่อกำหนดการตามรัฐธรรมนูญฯ คือ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 ในส่วนของการบริหาร

จัดการของ กสทช. นั้น ในช่วงระยะแรกจะบริหารตามแผนแม่บทซึ่งมีอยู่ 2 ฉบับ คือ แผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ (พ.ศ. 2555) และแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม (พ.ศ. 2555) และเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงองค์การจึงได้กำหนดแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (ฉบับที่ 1) โดยแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ (พ.ศ.2555) จะประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ส่วนแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม จะประกอบด้วย 8 ด้าน ซึ่งทั้งแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ และแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม ยังขาดรายละเอียดในการนำไปปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน ส่วนแผนแม่บทกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 มุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาเร่งด่วนในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่มีผลสืบเนื่องมาแต่อดีต โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการสร้างกลไกที่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าสู่ระบบการอนุญาตการประกอบกิจการประเภทต่างๆ ให้ถูกต้องตามกฎหมาย โดยกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินการไว้ 7 ยุทธศาสตร์ จากการวิเคราะห์ทั้ง 3 แผนดังกล่าวข้างต้นจะมีลักษณะของการกำหนดแผนตามนโยบายที่ถูกกำหนดโดยผู้บริหารหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ แบบบนลงล่าง ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ Eyestone (1978) เกี่ยวกับการจัดทำยุทธศาสตร์มีความสำคัญเช่นเดียวกันกับการจัดทำแผนหรือการกำหนดนโยบาย กล่าวคือ เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการผลักดันปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมให้เป็นนโยบายของรัฐเพื่อแก้ไขปัญหา ซึ่งกระบวนการดังกล่าวประกอบด้วย ปัญหาทั่วไป ปัญหาของสังคม ประเด็นของสังคม ข้อเสนอของสังคม ข้อเสนอของรัฐบาล นโยบาย ซึ่งผลลัพธ์ของนโยบายที่ดีต้องสามารถตอบสนองหรือแก้ไขปัญหาที่

เป็นสาเหตุและเป็นยอมรับของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของนโยบายได้

ในส่วนของโครงสร้าง อำนาจ และหน้าที่ เห็นว่าโครงสร้างอำนาจ และหน้าที่ในการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เป็นกิจการเกี่ยวข้องกับการสื่อสาร เป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่มีคณะบริหาร 11 คนที่มีความชำนาญด้านต่างๆ รวม 8 ด้าน มีหน้าที่หลัก 3 ส่วน คือ การจัดสรรคลื่นความถี่ กิจการโทรทัศน์ กิจการโทรคมนาคม รวมทั้ง การกำหนดนโยบายและจัดทำแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ แผนความถี่วิทยุให้สอดคล้องกับทบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ และตารางกำหนด คลื่นความถี่แห่งชาติ กำหนดลักษณะและประเภทของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พิจารณาอนุญาตและกำกับดูแลการใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พิจารณาอนุญาตและกำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการอนุญาต เงื่อนไข หรือค่าธรรมเนียมการอนุญาต พัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบกิจการหรือ Operator เกี่ยวกับการออกใบอนุญาตต่างๆ เนื้อหารายการ หรือ Content เกี่ยวกับรายการที่จะไปสู่ประชาชน โดยการดำเนินการต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐและประโยชน์สาธารณะอื่น รวมทั้งในการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรมและครอบคลุม ในส่วนของการแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคม ทั้งอดีตและปัจจุบัน การกำกับดูแล การประกอบกิจการ

วิทยุกระจายเสียง กิจกรรมวิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ในบางเรื่อง ยังไม่มีความเหมาะสม และไม่สอดคล้องกับความจริงก้าวหน้าของเทคโนโลยี มีคู่แข่งน้อยเกิดการผูกขาดในการดำเนินการ ผู้บริโภคประสบภาวะอัตราค่าบริการที่แพง เครือข่ายไม่ครอบคลุม ตลอดจน กสทช. ปรับตัวไม่ทัน ทำให้ยังเกิดปัญหาอยู่ เช่น 3 จี หรือการใช้งานด้านมัลติมีเดีย ส่งผ่านข้อมูล ทั้งภาพและเสียงในระบบไร้สายด้วยความเร็วที่สูง เป็นต้น ซึ่งเมื่อวิเคราะห์แล้วจะเห็นว่า โครงสร้าง หน้าที่ ยังขาดความเหมาะสม ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ Kaplan and Norton (1996) ที่เห็นว่าควรมีการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ เพื่อให้สามารถกำหนดจุดดุลยภาพเพื่อความมั่นคงขององค์กร

ปัญหาและอุปสรรคส่วนใหญ่ เกิดจากการดำเนินการที่ไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ Osborne and Gabbler (1993) ที่เห็นว่า ภาครัฐควรจะดำเนินการแต่ในสิ่งที่ตนถนัด สิ่งที่ไม่ถนัดก็ควรให้สัมปทานแก่ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ นอกจากนี้ ยังควรเน้นเรื่องการบริการที่สร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้ามากกว่าการทำตามหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อลดช่องว่างระหว่างความคาดหวังของลูกค้ากับการให้บริการที่ได้รับจะทำให้การบริการมีคุณภาพมากขึ้น

แนวทางที่เหมาะสมของยุทธศาสตร์การส่งเสริมการแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคม มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Osborne and Gabbler (1993) ที่เห็นว่า ภาครัฐควรจะดำเนินการแต่ในสิ่งที่ตนถนัด สิ่งที่ไม่ถนัดก็ควรให้สัมปทานแก่ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ ควรเน้นเรื่องการบริการที่สร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้ามากกว่าการทำตามหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด และยังคงสอดคล้องกับ แนวคิดของ Kaplan

and Norton (1996) ที่เห็นว่าควรมีการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ เพื่อให้สามารถกำหนดจุดดุลยภาพเพื่อความมั่นคงขององค์กร

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อเสนอแนะที่ได้จากสิ่งที่ค้นพบจากข้อมูลเอกสาร จากการสัมภาษณ์ และจากการเข้าไปสังเกตในขณะทำการวิจัยการวิจัยยุทธศาสตร์การส่งเสริมการแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคม

1. ควรมีการเน้นการเพิ่มขีดความสามารถทางด้านการแข่งขันทั้งบุคคล องค์กร และประเทศ ลดความได้เปรียบเสียเปรียบในการแข่งขัน และการพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ให้ทันการเปลี่ยนแปลง โดยการกำหนดกลยุทธ์ “การพัฒนาความสามารถของผู้ประกอบกิจการเพื่อการแข่งขันโดยการจัดสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น” และบรรจุไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการประกอบกิจการ

2. นโยบายการส่งเสริมการแข่งขันในธุรกิจโทรคมนาคม ควรมีลักษณะที่เป็นการเปิดโอกาสให้ทุกส่วนได้เข้ามาแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม ไม่มีการผูกขาดเพื่อให้ผู้บริโภคได้รับประโยชน์สูงสุด ควรมีการคุ้มครองและกำหนดสิทธิต่างๆ ของผู้ประกอบการธุรกิจโทรคมนาคม และบรรจุไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์การกำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ เพื่อส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

3. ควรแก้ไขปรับปรุงการวิธีการจัดสรรคลื่นความถี่ในกิจการโทรคมนาคมให้สามารถใช้วิธีการต่างๆ เช่น ประมูลคลื่นความถี่ เปรียบเทียบข้อเสนอ หรือวิธีการอื่นที่เหมาะสมได้ โดยการกำหนดกลยุทธ์ “การพัฒนาการจัดสรรคลื่นความถี่และการประกอบกิจการ

กระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์” และบรรจุไว้ใน ความถี่และการประกอบกิจการกระจายเสียงและ
ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์การอนุญาตให้ใช้คลื่น กิจการโทรทัศน์

เอกสารอ้างอิง

- เทพศักดิ์ บุญรัตนพันธุ์. (2536). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างประสิทธิผลของการนำนโยบายการให้บริการแก่ประชาชนไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาสำนักงานเขตของกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการพัฒนา), สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุภาศ จันทวานิช. (2542). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2549). บทเรียนการเปิดเสรีโทรคมนาคมไทย และ การประเมินผลการปฏิรูประบบโทรคมนาคมไทย. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- Berg, B. L. (2001). *Qualitative research methods for the social sciences*. Berkeley, CA: Allyn & Bacon.
- Davis, K. C. (1969). *Discretionary justice*. Chicago. Baton Rouge, LA: Louisiana State University Press.
- Eyestone, R. (1978). *Forum social issue to public policy*. New York. John Wiley & Sons.
- Kaplan, R. S., & Norton, D. P. (1996). *The balanced scorecard: Translating strategy into action*. Boston: Harvard Business School Press.
- Osborne, D., & Gabbler, T. (1993) (1993). *Reinventing government: How the entrepreneurial spirit is transforming the public sector*. New York: Plume.
- Patton, M. Q. (1990). *Qualitative evaluation and research methods*. Berkeley, CA: Sage.
- Porter, M. E. (1990). *The competitive advantage of nations*. New York: The Free Press.